

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Верховна Рада затвердила Тетяну Бережну як міністерку культури. – Поліна Горлач](#)

[Останній ривок. Як Львів у Брюсселі брав участь у фіналі конкурсу на звання Європейської столиці культури. – Анастасія Большакова](#)

[Центр громадянських свобод започатковує Премію імені Ігоря Козловського: за що її вручатимуть. – Альона Павлюк](#)

[Карл Шльогель: Вчитися в Україні. Уроки опору](#)

Медіа

[Нарешті якісне своє: презентували український додаток «Бробакс», який відкриває дітям світ без пропаганди. – Вадим Міський](#)

[«Бробакс» від Суспільного – у трійці найкращих розважальних застосунків у AppStore. – Поліна Горлач](#)

Мовні питання

[Всеукраїнський радіодиктант національної єдності: де слухати, коли писати і куди надсилати на перевірку. – Поліна Горлач](#)

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

[Сім книг рівненських авторів отримають фінансову підтримку з місцевого бюджету](#)

[Ілона Демченко: «Jam Factory вже досить близька до того, якою я бачу ідеальну інституцію». – Анастасія Платонова](#)

[Локальна історія у музиці. Як проєкт «ВЦЛІЛО» досліджує кобзарський спадок Краснокутщини. – Дарина Карапетян](#)

[Проєкт «Запаркання» збирає кошти на кіно-лавку. – Антон Малиновський](#)

Театр

[«Калинову сопілку» від театру ляльок опублікували на DramoX. – Антон Малиновський](#)

[Режисер Андрій Білоус, якого звинувачують у сексуальних домаганнях, відкриває свій театр. – Ольга Паньків](#)

[У Болграді завершено відбір учасників театрального фестивалю – 11 творчих колективів готові до виступу](#)

Музика

[Суспільне відреагувало на звернення Олі Полякової: що буде з правилами нацвідбору на «Євробачення». – Євгенія Луценко](#)

Візуальні мистецтва

[Фоторепортаж з виставки «Сутичка» Валентини Гук. – Антон Малиновський](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Дві українські стрічки отримали нагороди на 41-му Варшавському кінофестивалі. – Анастасія Курінська](#)

[В Ірландії презентували фільм «Sanatorium» про життя українського курорту Куяльник під час війни. – Катерина Гладка](#)

[«Стратегії миру: жінки як агенти безпеки». У Лондоні проведуть Міжнародний кінофестиваль Women and the World. – Катерина Кадакова](#)

[«Гра, у яку воюють діти»: у Києві покажуть документальний фільм-розслідування про «патріотичне виховання» дітей у російській окупації. – Катерина Кадакова](#)

[«Дика любов» Віллена Новака доступна онлайн: де подивитися?](#)

[Вийшов трейлер документального фільму «Лінія вогню» про українських рятувальників](#)

[Проект «Книга-мандрівка. Україна» випустить анімаційні фільми про Донецьк і Луганськ. – Валерія Буняк](#)

[Страшно смішно чи страшно неактуально? Рецензія на комедію «10 блогерят». – Олександра Поворозник](#)

Література. Книговидання

[Стенди України на ярмарках світу й нові переклади – УІК підбив підсумки за 9 місяців 2025 року](#)

[LIBER-2025: III, аудіокниги й українці на найважливішій виставці Іспанії](#)

[У Черкасах відбувся книжковий фестиваль «Змістовно». – Олеся Бойко](#)

Музейна справа

[В Україні створили першу мережу музеїв у віртуальній реальності](#)

[У Львові музей Соломії Крушельницької презентував цифрову платформу з унікальними надбаннями своєї колекції. – Ярина Коваль](#)

Охорона культурної спадщини

Українська культура на міжнародній арені: Петриківський розпис презентували в ЮНЕСКО. – Ганна Тимошенко

ЮНЕСКО може зупинити знищення культурної спадщини України в окупованому Криму? – Олена Бадюк, Роман Спірідонов

В Україні відтворили втрачену ікону за середньовічними печатками – уперше у світовій практиці. – Оксана Заблоцька, Анна Железняк

Релігія

Собор без москви. – Тетяна Палаєвська

Авторське право

Видавництво «Букрек» й УІК розірвуть договір про книжку «Останній бандерівець» через звинувачення у плагіаті. – Олеся Бойко

Міжнародне співробітництво

Відновлення спільних українсько-польських пошукових робіт на місцях поховань заплановано на весну. – Олександр Кравченко

Підтримка України у світі

Тімоті Снайдер і Марк Гемілл передали на фронт 30 нових робіт. – Микита Кишиневський

Загальні питання

Верховна Рада затвердила Тетяну Бережну як міністерку культури. – Поліна Горlach

Верховна Рада на пленарному засіданні 21 жовтня затвердила на посаді міністерки культури та віцепрем'єр-міністеркою з питань гуманітарної політики Т. Бережну. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1144358-verhovna-rada-zatverdila-tetanu-bereznu-ak-ministerku-kulturi/>

Останній ривок. Як Львів у Брюсселі брав участь у фіналі конкурсу на звання Європейської столиці культури. – Анастасія Большакова

20 жовтня в одному з кабінетів офісу Європейської комісії у Брюсселі відбувся закритий фінальний пітчинг двох команд: зі Львова і з чорногорського міста Никшич. До Брюсселю рушили ініціатори цього проекту: директорка Інституту стратегії культури Ю. Хомчин з колегами та мер Л. Андрій Садовий. До них також приєдналися директор Українського інституту В. Шейко та заступниця міністра культури та стратегічних комунікацій Г. Григоренко. Втім це не всі учасники команди. В пітчингу брали участь дослідник у Центрі міської історії Б. Шумилович, (артистичний директор програми), поет і музикант Г. Семенчук (програмний директор), директор America House Lviv В. Беглов (координатор напряму роботи з аудиторіями) та директор Українського інституту В. Шейко. Хоча фотографувати і записувати відео під час пітчингу було заборонено, команда Львова долучила до презентації мисткиню А. Кахідзе. Тож, вона у притаманній їй манері задокументовувала історичний процес у кабінеті Єврокомісії. «В якийсь момент у Алевтини закінчився папір, і вона написала: I'm out of paper, but I will draw in my mind [В мене закінчився папір. Але я продовжу малювати в моїй голові]. Ми все акуратно зібрали й сказали, що потім презентуємо», – розповідає про процес Г. Григоренко. Учасники пітчингу не можуть розкривати його деталей до 21 жовтня. Як розповіла Григоренко, важливим у дискусії з комісією було визначити, які проекти можна реалізувати незалежно від обставин війни. «Потім – наскільки гарантованими є ваші фінансові зобов'язання і внески, чи ви впевнені у своїй частці. Ми відповіли, що так, те, що написано – це мінімум, ми плануємо інвестувати більше, головне – отримати підтримку», – додає заступниця міністра культури. Вона вражена, якою підготованою до пітчингу була львівська команда: «У команди були на всі питання чіткі плани дій: варіант А, варіант Б, варіант С. Мені здається, не було жодного питання, яке б нас поставило в ситуацію невизначеності чи показало, що ми щось не врахували. Нас ніхто не спіймав на неготовності». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/lviv-boretsya-za-zvannya-kulturnoji-stolici-yes-310971/>

Центр громадянських свобод започатковує Премію імені Ігоря Козловського: за що її вручатимуть. – Альона Павлюк

Правозахисна організація «Центр громадянських свобод» започатковує власну нагороду – Премію імені Ігоря Козловського. Нею вшановуватимуть

людей, ініціативи, кампанії та спільноти, які утверджують людську гідність у культурі, освіті, політиці, бізнесі, медіа, війську, науці та інших сферах суспільного життя. Нагороду названо на честь вченого та релігієзнавця І. Козловського, який 700 днів пробув у полоні в бойовиків «днр». Після повернення до України у 2017 році він працював в Інституті філософії НАНУ. У вересні 2023 року науковець помер від серцевого нападу. Церемонія нагородження відбудуватиметься щороку 10 грудня – у Міжнародний день прав людини. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/society/centr-gromadyanskih-svobod-zapochatkovuye-vlasnu-premiyu-310975/>

Карл Шльогель: Вчитися в Україні. Уроки опору

В останній день Франкфуртської книжкової виставки 2025 року історика та есеїста Карла Шльогеля нагороджено Премією миру від Німецької асоціації видавців і книгорозповсюджувачів – відзнакою, яку з 1950 року отримують інтелектуали, котрі своїми ідеями сприяють утвердженню миру, гідності та європейського порозуміння. Серед попередніх лавреатів – Герман Гессе, Януш Корчак, Сюзан Зонтаг, Орхан Памук, Астрід Ліндгрен, Маргарет Етвуд, С. Жадан. У своїй промові «Вчитися в Україні. Уроки опору» він наголосив: без вільної України не може бути миру в Європі. Шлегель назвав українців народом, який навчив світ гідності, мужності та відповідальності, і закликав Європу вчитися в Україні бути безстрашною. Опубліковано повний текст його промови. Докладніше:

<https://chytomo.com/karl-shlegel-vchytysia-v-ukrainy-uroky-oporu/>

Медіа

Нарешті якісне своє: презентували український додаток «Бробакс», який відкриває дітям світ без пропаганди. – Вадим Міський

19 жовтня Суспільне мовлення провело публічну презентацію нового застосунку «Бробакс», який уже на старті пропонує понад 250 годин контенту для дошкільнят. Цей проєкт став важливим кроком до створення безпечного українського простору для наймолодших. Докладніше:

<https://detector.media/production/article/245007/2025-10-20-nareshti-yakisne-svoie-prezentuvaly-ukrainskyy-dodatok-brobaks-yakyy-vidkryvaie-dityam-svit-bez-propagandy/>

«Бробакс» від Суспільного – у трійці найкращих розважальних застосунків у AppStore. – Поліна Горлач

Застосунок із дитячим контентом «Бробакс» за 5 днів після запуску опинився у першій трійці найпопулярніших застосунків категорії «Розваги» на AppStore. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143832-brobaks-vid-suspilnogo-u-trijci-najkrasih-rozvezalnih-zastosunkiv-u-appstore/>

Мовні питання

Всеукраїнський радіодиктант національної єдності: де слухати, коли

писати і куди надсилати на перевірку. – Поліна Горлач

До Дня української писемності та мови, 27 жовтня, відбудеться Всеукраїнський радіодиктант національної єдності. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143296-vseukrainskij-radiodiktant-nacionalnoi-ednosti-de-sluhati-koli-pisati-i-kudi-nadsilati-na-perevirku/>

Регіональна культурна політика. Ініціативи громад

Сім книг рівненських авторів отримають фінансову підтримку з місцевого бюджету

У Рівному відбулося засідання Координаційної ради з питань видавничої справи. Цьогоріч на розгляд надійшло 14 заяв від 13 авторів (упорядників). Підтримка місцевих авторів здійснюється відповідно до «Програми розвитку культури і туризму в Рівненській міській територіальній громаді на 2024–2026 роки». Докладніше:

<https://kultura.rayon.in.ua/news/843288-sim-knig-rivnenskikh-avtoriv-otrimayut-finansovu-pidtrimku-z-mistseвого-byudzhetu>

Ілона Демченко: «Jam Factory вже досить близька до того, якою я бачу ідеальну інституцію». – Анастасія Платонова

Львівська Jam Factory Art Center – одна з небагатьох мультидисциплінарних мистецьких інституцій, що запустилися вже під час повномасштабної війни. Нещодавно стало відомо, що новою програмною директоркою Jam Factory стала культурна менеджерка та продюсерка І. Демченко. В інтерв'ю вона розповідає про її візію розвитку інституції, оновлення в команді та ключові програмні напрями центру. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143628-ilona-demcenko-jam-factory-vze-dosit-blizka-do-togo-akou-a-bacu-idealnu-instituciu/>

Локальна історія у музиці. Як проєкт «ВЦІЛІЛО» досліджує кобзарський спадок Краснокутщини. – Дарина Карапетян

4 жовтня у селі Костянтинівка Краснокутської громади, що на Харківщині, відбулася прем'єра аудіовізуального перформансу «ВЦІЛІЛО». Це проєкт, в котрому «історія місцевих кобзарів промовляє до глядача через музику та візуальні образи, шуми повсякдення й історичні перекази». Перформанс висвітлює не лише загальну історію кобзарства – проєкт, зокрема, переповідає життєпис видатного кобзаря з Краснокутщини І. Кучугури-Кучеренка, чий голос і пісню намагалися знищити радянські репресії. Автор ідеї та керівник проєкту М. Пазич розповідає про важливість роботи з локальною культурною спадщиною, взаємодію з громадою, закулісся проєкту «ВЦІЛІЛО», а також подальші плани команди. Докладніше:

<https://lyuk.media/behind-city/vtsililo/>

Проєкт «Запаркання» збирає кошти на кіно-лавку. – Антон Малиновський

ГО «Платформа урбаністичного розвитку» відкрила збір на лавку для проєкту «Запаркання». З коштів, залучених під час збору, команда проєкту

планує закупити матеріали для лавки, яку потім використовуватимуть для кінотеатру під нічним небом. Мета збору – 7000 гривень. За донат від 200 гривень кожен отримає квиток на кіно під відкритим небом весною 2026 року. Ім'я всіх донаторів потраплять до історії створення лавки. Також пізніше можна буде долучитися до безпосереднього створення лавки своїми руками. **Довідково:** «Запаркання» – це проєкт реновації Лопанської набережної у центрі Харкова. Мета – зробити крок у розбудові зв'язків між містом та природою, створити комфортний простір завдяки спільній взаємодії, покращити територію набережної, зробити її доступною та позбутися паркану довжиною 1 км, який блокує ці зв'язки та доступність. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/undraising-for-the-bench/>

Театр

«Калинову сопілку» від театру ляльок опублікували на Dramox. – Антон Малиновський

На сервісі з записами вистав Dramox опубліковано виставу «Калинова сопілка» Харківського театру ляльок ім. В. Афанасьєва від режисерки О. Дмитрієвої за мотивами однойменної повісті О. Забужко. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/kalina-flute/>

Режисер Андрій Білоус, якого звинувачують у сексуальних домаганнях, відкриває свій театр. – Ольга Паньків

Український режисер А. Білоус, який раніше добровільно звільнився з посади директора та художнього керівника Молодого театру, відкриває власний театр – Dark Club Theatre. Крім того, уже анонсовано перші вистави, в яких візьмуть участь актори Молодого театру та студенти режисера. Докладніше:

https://kino.24tv.ua/andriy-bilous-vidkrivaye-sviy-teatr-shho-vidomo_n2936868

У Болграді завершено відбір учасників театрального фестивалю – 11 творчих колективів готові до виступу

Організатори театрального фестивалю оголосили остаточний список учасників, серед яких 7 творчих колективів готові виступати на сцені та 4 учасники, які братимуть участь дистанційно. Виступатимуть театральні гуртки, студії та колективи з міст Рені, Білгород-Дністровського, Болграда, Кілії та Ізмаїлу. Фестиваль розширює географію та запрошує творчі колективи з-за меж України. До участі долучаються колективи з Молдови та Болгарії. Докладніше:

<https://bolgrad.rayon.in.ua/news/843247-zaversheno-vidbir-uchasnikov-teatralnogo-festivalyu-11-tvorchikh-kolektiviv-gotovi-do-vistupu>

Музика

Суспільне відреагувало на звернення Олі Полякової: що буде з правилами нацвідбору на «Євробачення». – Євгенія Луценко

Суспільне Мовлення відреагувало на лист співачки О. Полякової, в якому вона просила змінити правила нацвідбору на «Євробачення», щоб узяти участь у конкурсі. У відповіді Суспільного Мовлення наголошують, що

Суспільне визначає, затверджує та оприлюднює на офіційному сайті «Євробачення» правила національного відбору, які не можна змінити після його початку. Національний відбір розпочався 3 вересня 2025 року. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1144188-suspilne-vidreaguvalo-na-zvernenna-oli-polakovoi-so-bude-z-pravilami-nacvidboru-evrobacenna/>

Візуальні мистецтва

Фоторепортаж з виставки «Сутичка» Валентини Гук. – Антон Малиновський

У Kharkiv Media Hub відкрито виставку В. Гук під назвою «Сутичка». Експозиція поєднує графіку, фотографію, текстиль, предмети побуту, перетворені на мистецькі об'єкти. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/exhibition-fight/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Дві українські стрічки отримали нагороди на 41-му Варшавському кінофестивалі. – Анастасія Курінська

Режисерка К. Бойченко з фільмом «Чорна хустка» та продюсерка І. Асонова зі стрічкою «The Silent Shore» отримали відзнаки на Warsaw Next секції Industry Days, що проходили у межах 41-го Варшавського кінофестивалю. Бойченко отримала Спеціальну нагороду Асоціації польських кінематографістів (Polish Filmmakers Association Special Award) за найкращий проєкт. Премія передбачає грошову винагороду в розмірі 8000 злотих (приблизно 90 тисяч гривень). Проєкт Асонової «The Silent Shore» («Мовчазне узбережжя») відзначено премією No Problem Music. Це музична ліцензія на треки з бібліотеки Audio Network для використання у проєкті без обмежень у часі, території та сфері застосування. Фільм перебуває на стадії розроблення. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143368-dvi-ukrainski-stricki-otrimali-nagorodi-na-41-mu-varsavskomu-kinofestivali/>

В Ірландії презентували фільм «Sanatorium» про життя українського курорту Куяльник під час війни. – Катерина Гладка

19 жовтня на Kerry International Film Festival в Ірландії відбулася прем'єра ірландського фільму «Sanatorium», який розповідає про життя українського курорту Куяльник у час повномасштабної війни. Режисер – Gar O'Rourke. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/20/702539_irlandii_prezentuvali_film.html

«Стратегії миру: жінки як агенти безпеки». У Лондоні проведуть Міжнародний кінофестиваль Women and the World. – Катерина Кадакова

У Лондоні 6–12 листопада відбудеться Міжнародний кінофестиваль Women and the World (IFFWW), присвячений історіям жінок з усього світу – їхнім викликам, перемогам і голосам, які заслуговують бути почутими. Захід засновано українською командою кінематографісток, які після початку повномасштабної війни продовжують культурну діяльність у Великій Британії.

Тема 2025 року – «Стратегії миру: жінки як агенти безпеки». У програмі заплановано міжнародні прем'єри, панельні дискусії, майстер-класи та вручення почесної премії Woman of World Impact Award. Цьогоріч фестиваль відбудеться під патронатом леді Софі Віндзор. Докладніше:

<https://divoche.media/2025/10/21/strategii-myru-zhinky-iak-ahenty-bezpeky-u-londoni-provedut-mizhnarodnyy-kinofestyval-women-and-the-world/>

«Гра, у яку воюють діти»: у Києві покажуть документальний фільм-розслідування про «патріотичне виховання» дітей у російській окупації. – Катерина Кадакова

Журналісти-розслідувачі Kyiv Independent зняли новий документальний фільм «Гра, у яку воюють діти» – про системну мілітаризацію українських дітей росією. Відділ розслідувань воєнних злочинів видання встановив керівників та інструкторів центру «Воїн», причетних до мілітаризації українських дітей, а також з'ясував, як росія побудувала на окупованих територіях мережу організацій, що займаються «патріотичним вихованням дітей». Стрічка розкриває тривожну стратегію – системну ідеологічну обробку дітей для підготовки їх до служби в російській армії – та демонструє ширшу політику кремля: використовуючи українських дітей, росія готує майбутню армію, щоб відкривати нові фронти та продовжувати свою війну. Авторка картини – О. Біда. Прем'єра відбудеться 23 жовтня в кінотеатрі «Жовтень» у Києві, також переглянути стрічку можна буде на YouTube-каналі Kyiv Independent. Докладніше:

<https://divoche.media/2025/10/20/hra-u-iaku-voiuut-dity-u-kyievi-pokazhut-dokumentalnyy-film-rozsliduvannia-pro-patriotychne-vykhovannia-ditey-u-rosiyskiy-okupatsii/>

«Дика любов» Віллена Новака доступна онлайн: де подивитися?

Стрічка «Дика любов» В. Новака тепер доступна онлайн. Її можна подивитися у Довженко-Центр.Онлайн. Репрем'єра «Дикої любові» відбулася в травні в рамках КИЇВКІНОФЕСТу. Після цього фільм потрапив у прокат кінотеатру «Жовтень», де протримався 13 тижнів – 150 сеансів на великому екрані. Якісний 4К скан, який пропонує Довженко-Центр – це перше в історії оцифрування з плівки українськомовної копії фільму, зазначають у Центрі. Докладніше:

<https://bit.ua/2025/10/dyka-lyubov-villena-novaka-dostupna-onlajn-de-podyvytysya/>

Вийшов трейлер документального фільму «Лінія вогню» про українських рятувальників

Режисерка О. Гібелінда почала роботу над стрічкою «Лінія вогню» ще у 2022 році, на початку повномасштабного вторгнення. За цей час її команда збила величезний архів хроніки з різних куточків України. Проект реалізується за підтримки Українського культурного фонду та в міжнародній копродукції з Литвою та Швецією, а також у тісній співпраці з Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Продюсером з литовського боку виступив Стасис

Балтакіс (Stasys Baltakis, FILM JAM), а зі сторони Швеції – Йонас Келлагер (Jonas Kellagher, Common Ground). Виробництво – Malanka Studios. Докладніше: <https://www.cinema.in.ua/liniia-vohniu-pershyi-treiler/>

Проект «Книга-мандрівка. Україна» випустить анімаційні фільми про Донецьк і Луганськ. – Валерія Буняк

Освітньо-культурний проект «Книга-мандрівка. Україна» запускає проект, присвячений сходу України, у межах якого вийде два анімаційних фільми у форматі едьютейнмент про Донецьк і Луганськ. Їх озвучили донеччанка, співзасновниця й генеральна директорка реабілітаційного центру Superhumans О. Руднєва та письменник, співак і військовослужбовець, родом з Луганщини, С. Жадан. Головною героїнею мультфільму про Донецьк стала Вуглинка – символ сили та тепла шахтарського краю. Вона проводить глядачів крізь історію міста: від легенд скіфів і промислового злету Юзівки до розквіту сучасного Донецька з його театрами, парками троянд і перемогами «Шахтаря». Автори також розповіли про поета В. Стуса, тенора А. Солов'яненка та актора Л. Бикова. Оповідачем історії Луганська став Степовий Бабак – уособлення вільного степу, сонця й надії. Він знайомить глядачів із спадщиною регіону: від Мергелової гряди й козацьких зимівників до заснування першого в Україні ливарно-гарматного заводу. У мультфільмі також розповідається про письменника С. Жадана, учителя А. Пройдакова та боксера Д. Берінчика. «Ми створили „Книгу-мандрівку”, аби наші діти бачили свою країну багатою, цікавою та живою. Історія Донбасу – це не лише про війну та втрати, це про культуру, освіту, людей і українське майбутнє. Ми хочемо, щоб кожна дитина знала: Донецьк і Луганськ – це Україна, і вони обов'язково повернуться під мирне українське небо», – зазначила авторка проекту «Книга-мандрівка» І. Тараненко. Мультики невдовзі будуть доступні на ютуб-каналі «Книга-мандрівка. Україна». Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/245028/2025-10-21-proiekt-knyga-mandrivka-ukraina-vypustyt-animatsiyni-filmy-pro-donetsk-i-lugansk/>

Страшно смішно чи страшно неактуально? Рецензія на комедію «10 блогерят». – Олександра Поворозник

Критичний відгук на детективну комедію «10 блогерят» О. Щура, що вийшла у прокат 16 жовтня. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143310-strasno-smisno-ci-strasno-neaktualno-recenzia-na-komediiu-10-blogerat/>

Література. Книговидання

Стенди України на ярмарках світу й нові переклади – УІК підбив підсумки за 9 місяців 2025 року

Докладніше:

<https://chytomo.com/stendy-ukrainy-na-knyzhkovykh-iarmarkakh-svitu-j-novi-pereklady-uik-pidbyv-pidsumky-za-9-misiatsiv-2025-roku/>

LIBER-2025: III, аудіокниги й українці на найважливішій виставці

Іспанії

Міжнародна книжкова виставка LIBER тривала в Мадриді з 7 по 9 жовтня. Це ключова подія в іспанськомовному видавничому світі. Докладніше про те, як на ній було представлено Україну:

<https://chytomo.com/liber-2025-shi-audioknyhy-j-ukrainska-prysutnist-na-najvazhlyvishij-vystavtsi-ispanii/>

У Черкасах відбувся книжковий фестиваль «Змістовно». – Олеся Бойко

18–19 жовтня у Черкасах відбувся перший за кілька років книжковий фестиваль, його назва – «Змістовно». Свої книжки представили понад тридцять українських видавництв, серед яких і спеціалізовані, і малі незалежні, що вперше приїхали до Черкас. Подію проведено у доброчинному форматі: збирали кошти на підтримку медиків та військових по всій лінії фронту. Докладніше:

<https://chytomo.com/u-cherkasakh-vidbuvsia-knyzhkovyj-festyval-zmistovno/>

Музейна справа

В Україні створили першу мережу музеїв у віртуальній реальності

Ця мережа об'єднала п'ять інституцій із різних регіонів. Тепер кожен відвідувач може «переміщатися» між Черніговом та Хортицею, Охтиркою, Прилуками та Дубном, одягнувши VR-шолом. У проєкті представлено понад 120 цифрових експонатів – від стародавніх артефактів до об'єктів, пошкоджених під час бойових дій. Наразі до VR Kolo підключені Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній», Національний заповідник «Хортиця», Охтирський міський краєзнавчий музей, Прилуцький краєзнавчий музей та Державний історико-культурний заповідник м. Дубно. «Це спосіб зберегти й повернути спадщину до життя, зробити музей місцем дії, а не лише споглядання. Ми створюємо сталу інфраструктуру, яка працюватиме щодня та оновлюватиметься новими виставками», – каже А. Шинкарук, голова ГС «Центр цифрової історії». До кожної виставки творча команда створює окрему віртуальну екскурсію з урахуванням характеру колекцій та локальних наративів. Унікальність такої екскурсії у тому, що кожен артефакт можна вивчити в максимальному наближенні та навіть «взяти в руки». «Кожен музей отримує власну VR-зону, яка залишається працювати на постійній основі. Команди проходять навчання та беруть на себе щоденне адміністрування, оцифрування й оновлення контенту – це не фестивальна інсталяція, а модель стійкого розвитку», – зазначив виконавчий директор БО «Фонд розвитку музеїв» Д. Маслов. Крім того, команда аносувала розширення мережі та відкритість до співпраці з музеями, міськими громадами, освітніми інституціями та донорами. За запитом учасники отримують технічний аудит, навчання й супровід запуску VR-зон у своїх містах. Джерело:

<https://www.platfor.ma/v-ukrayini-stvoryly-pershu-merezhmu-muzeyiv-u-virtualnij-realnosti/>

У Львові музей Соломії Крушельницької презентував цифрову платформу з унікальними надбаннями своєї колекції. – Ярина Коваль

У Львові в Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької представлено цифрову платформу, на якій станом на сьогодні широкому загалу доступно для перегляду, ознайомлення та вивчення перші пів тисячі експонатів із колекції закладу. Мета проєкту, який підтримав Український культурний фонд – збереження й відкриття для всього світу унікальної спадщини української співачки зі світовою славою. Колекцію оцифровують у різних форматах: високоякісні зображення, аудіофайли, 3D-моделі тощо. Упродовж найближчих 3–4 років планують оцифрувати всі фонди цього музею, які налічують понад 26 тисяч експонатів. Докладніше:

<https://zahid.espreso.tv/kultura-u-lvovi-muzey-solomii-krushelnitskoi-prezentuvav-tsifrovu-platformu-z-unikalnimi-nadbanniami-svoei-kolektsii>

Охорона культурної спадщини

Українська культура на міжнародній арені: Петриківський розпис презентували в ЮНЕСКО. – Ганна Тимошенко

Україна вперше представила власний досвід з охорони нематеріальної культурної спадщини на міжнародному рівні – у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі. Участь у заході взяли представники різних регіонів країни, зокрема й Дніпропетровщини, яка відома у світі завдяки своєму неповторному Петриківському розпису. «Пишаємося, що Петриківський розпис внесено до Репрезентативного списку елементів нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО. У регіоні ми постійно працюємо над тим, аби зберегти це унікальне мистецтво. Базові навички діти отримують ще у садочку. Окремі програми створено для школярів, а поглиблювати знання вони можуть у технікумах та вишах», – зазначила заступниця начальника Дніпропетровської обласної військової адміністрації І. Грицай. Вона наголосила, що Петриківський розпис – не лише мистецтво, а й інструмент психологічного відновлення. Майстри цього розпису долучені до Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», започаткованої першою леді України О. Зеленською. За допомогою арттерапії вони допомагають відновлюватися після поранень військовим і цивільним, а також працюють із дітьми з інвалідністю. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/61176/ukrayinska-kultura-na-mizhnarodnij-areni-petrykivskyj-rozpys-prezentuvaly-v-yunesko/>

ЮНЕСКО може зупинити знищення культурної спадщини України в окупованому Криму? – Олена Бадюк, Роман Спірідонов

Виконавча рада ЮНЕСКО нещодавно ухвалила рішення продовжувати моніторинг ситуації в окупованому Криму, повідомило Міністерство закордонних справ України. Рішення організації пов'язане з численними фактами руйнування росією української культурної спадщини, а також із низкою інших правових порушень на анексованому півострові. Д. Яшний, керівник моніторингової групи Кримського інституту стратегічних досліджень,

та А. Щекун, представник Крайової Ради українців Криму, в ефірі «Радіо Крим.Реалії» розповіли: які тенденції, актуальні для Криму, помітили в ЮНЕСКО; як ці порушення прав впливають на життя кримчан; чи може ця організація вплинути на росію. Докладніше:

<https://www.radiosvoboda.org/a/yunesko-okupovany-krym-znyschennia-ukrainskoi-kulturnoi-spadschyny/33565048.html>

В Україні відтворили втрачену ікону за середньовічними печатками – уперше у світовій практиці. – Оксана Заблоцька, Анна Железняк

В Україні вперше у світовій практиці здійснено повну реконструкцію давньої ікони за зображенням на середньовічних печатках. Йдеться про центральну ікону Чернігівської єпископії, яка зникла у XIII столітті – ймовірно, під час монгольської навали. Реконструкцію здійснено за ініціативи Українського інституту національної пам'яті спільно з музеєм Шереметєвих і видавничим домом «Антиквар». Автором реконструкції став іконописець А. Комарницький, а наукове керівництво проектом здійснював голова Українського інституту національної пам'яті О. Алфьоров. Фінансування проекту забезпечив видавничий дім «Антиквар», який також готує тематичний випуск однойменного журналу, присвячений цій реконструкції. 22 жовтня у Спасо-Преображенському соборі в Чернігові відбудеться презентація цього випуску та урочисте передання ікони до Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній». Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1143724-v-ukraini-vidtvorili-vtracenu-ikonu-za-serednovicnimi-pecatkami-uperse-u-svitovij-praktici/>

Релігія

Собор без москви. – Тетяна Палаєвська

Авторка розповідає, як Успенський собор у Володимирі – пам'ятка національного значення – після півтора року судових баталій остаточно повернувся у власність України. До цього ним безоплатно користувалася громада УПЦ МП. Докладніше:

<https://volodymyr.rayon.in.ua/blogs/843400-sobor-bez-moskvi>

Авторське право

Видавництво «Букрек» й УІК розірвуть договір про книжку «Останній бандерівець» через звинувачення у плагіаті. – Олеся Бойко

Дослідниця Л. Бондарук, авторка книжки «Справа Гончарука. Останній розстріляний повстанець» про бійця УПА І. Гончарука, заявила, що роман П. Воробєя «Останній бандерівець», присвячений тій самій постаті, містить фальсифікації. Вона також стверджує, що автор використав матеріали її дослідження без дозволу. Про це вона повідомила на своїй фейсбук-сторінці. Книжка «Останній бандерівець» вийшла друком у чернівецькому видавництві «Букрек». В анотації йдеться про те, що у романі П. Воробєй творчо інтерпретує хроніку життя останнього воїна УПА І. Гончарука, розстріляного радянською владою за вироком суду 12 липня 1989 року та реабілітованого лише у 2021

році. Друк 1,5 тисячі примірників видання «Останній бандерівець» мав бути профінансований за кошт Українського інституту книги. Книжка повинна була надійти до бібліотек у межах державної програми поповнення бібліотечних фондів. Дослідниця додає, що звернулася до видавництва й Українського інституту книги, аби привернути увагу до ситуації: П. Воробей розповів, що роман «Останній бандерівець» є художнім твором, а не біографічним, і що він не мав наміру привласнювати чужі матеріали чи перекручувати історичні факти. Воробей зазначив, що міг «вільно» інтерпретувати події, але запевняє, що не мав на меті спотворити факти чи принизити пам'ять учасників визвольного руху. Директорка видавництва «Букрек» Д. Максимець підтвердила, що книжка «Останній бандерівець» мала бути видана коштом державної програми підтримки Українського інституту книги. Нині видавництво проводить юридичну перевірку ситуації. За її словами, програма перевірки на плагіат не виявила порушень у тексті. Питання викликає використана карта Колківської республіки, автори якої не надавали дозволу на публікацію. «Прямого плагіату немає, є тільки використання карти», – сказала Максимець. Вона заявила, що видавництво розглядає можливість розірвання угоди з Українським інститутом книги й відкликання накладу, який мав бути розповсюджений серед бібліотек. За словами очільниці видавництва, ситуація стала для них несподіваною. Директорка Українського інституту книги О. Коваль відреагувала на ситуацію, заявивши, що в разі доведення факту плагіату Український інститут книги не фінансуватиме роман «Останній бандерівець», примірники не потраплять до бібліотек. Очільниця УІК заявила, що звернулася до Бондарук з проханням описати ситуацію і пообіцяла невдовзі опублікувати офіційну заяву від Українського інституту книги. Докладніше:

<https://chytomo.com/vydavnytstvo-bukrek-j-uik-rozirvut-dohovir-pro-knyzhku-ostannij-banderivets-cherez-zvynuvachennia-u-plahiat/>

Міжнародне співробітництво

Відновлення спільних українсько-польських пошукових робіт на місцях поховань заплановано на весну. – Олександр Кравченко

Про це повідомив голова Українського інституту національної пам'яті О. Алфьоров. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2025/10/20/702571_vidnovlennya_spilnih.html

Підтримка України у світі

Тімоті Снайдер і Марк Гемілл передали на фронт 30 нових роботів. – Микита Кишиневський

На передовій уже працюють три десятки нових наземних роботизованих комплексів від UNITED24. Їх закуплено в межах кампанії «Безпечна земля» за участі амбасадорів платформи Тімоті Снайдера та Марка Гемілла. Збір запустив Тімоті Снайдер 18 серпня 2024 року до свого дня народження. Разом із актором Марком Геміллом він зібрав 441 тисячу доларів. Докладніше:

<https://shotam.info/timoti-snyder-i-mark-hemill-peredaly-na-front-30-novykh-robotiv/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm